

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת תולדות
שנת תשפ"ה

גליון
פ"ב

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• תחלת שנה

זו מה שקרה 'היום' אז המשמעת
'מחר' תהיה עוד יותר חלשה!

עונשים מראים על חלשה

ישנה טעות אצל אנשים, אנשים חושבים שאם רוצים לפעל משהו אצל ילדים, זה חייב להיות עם אזהרות ועונשים, אומרים מיד: "מי שלא יעשה כן וכן, יתנו לו סטירות או יזרקו אותו מהכיתה", זה לא דבר נכון, כי זה כבר מראה על חלשה, אין כזה דבר 'אם לא תעשו, אני אתן ענש', מדברים רק על מה שכן עושים, אומרים לילדים: "פה בכיתה שומעים בקול המלמד!" "פה בכיתה אי אפשר לדבר!" "פה בכיתה כשמתפללים - כל אחד מתפלל!"

אני מתחנן, תשארו תקיפים!

השבוע ביום שני התחילה השנה בבית החנוכה, והמנהלת בקריה כתבה לי שאחת המורות שואלת, ביום שני ושלישי היא התקשתה עם דרך ארץ בכיתה, אבל ביום שלישי כבר הייתה ברוך השם דרך ארץ חזקה, היא רוצה לדעת אם ביום 'רביעי' היא כבר יכולה להפסיק להיות תקיפה...

אני מתחנן, מי שרוצה תשומת לב, מי שרוצה להרגיש שהילדות אוהבות אותה והיא מורה טובה, שתבוא לקבל את זה במשך, שם יגידו לה איזו מורה טובה היא, אבל בכיתה היא עדין לא יכולה להפוך למורה הכי טובה, לחיך לבנות ולהרשות לדברים לקרות;

לכן אני מבקש מכם ואני דורש את זה מכל אחד בצוות, שיהיה בתחלת השנה רציני מאוד, רשמי ומאפק, מרחק מעט מהילדים, ומלה של מלמד ומורה תהיה מלה.

כל העבודה של השנה תהיה קלה יותר

אם תעמידו את הכיתה שלכם על המסלול שהיא תתנהל כמו שהיא צריכה להתנהל, אתם לא תצטרכו לעבד קשה במשך כל השנה, כל העבודה של השנה תהיה בעזרת השם קלה יותר.

באמצע השנה, כשעומדים כבר בחדשים שבט ואדר, כשיש כבר בכיתה משמעת חזקה, אפשר לפעמים להעלים עין מדברים, לא חייבים להתחסס בכל פעם שילד מדבר באמצע השעור, אבל כשמתחילים את השנה, צריכים ללמד ולתת להילדים להבין ש'כאן יש מלמד', והשם יתברך אומר 'כשמלמד מדבר - לא מדברים!' השם יתברך אומר 'חייבת להיות דרך ארץ בכיתה!' צריכים גם ללמד את הילדים שהשם יתברך אומר 'כשאבא ואמא מדברים - לא מדברים!'

אם ילד פן דבר באמצע השעור, חייבים לעצר את השעור ולדרש ממנו בעצמה רבה: "אי אפשר לדבר כשהמלמד מדבר!"

אי אפשר להתעלם ולהעביר את היום ולשמוח: 'הצלחתי להעביר את היום', כי מה יקרה מחר? אם

בעזרת השם יתברך אנו מביאים בפניכם שעור שנמסר על ידי ראש הישיבה שליט"א למחנכים בפרשת שופטים 'התשפ"ד בקריית ברסלב ליבערטי יע"א.

איך מעמידים כיתה על המסלול בתחלת שנה

ברוכים הבאים בשם השם, מלמדים ומחנכים יקרים.

היום בשעור נדבר בעזרת השם איך מעמידים כיתה על המסלול בתחלת השנה.

למלמדים זה עדין לא שיה, כי אצל הילדים הסדר הוא שמחליפים כתות רק אחרי סכות, אבל היות שהמורות של בית פיגא גם הן מקשיבות לשעורי החנוכה, ושם כבר התחילו את השנה החדשה, כפי שהסדר הוא באמריקה שבספטמבר למספרם מתחילים את השנה החדשה בבית החנוכה, לכן אדבר איך קובעים סדר בכיתה בתחלת שנה, כדי שגם להן תהיה תועלת מהדברים.

תחלת השנה הוא זמן קריטי בחשיבותו למלמדים ולמורות, אם רוצים להצליח עם הילדים, מכרחים לקבע בכיתה משמעת ודרך ארץ חזקה.

איך שקובעים סדר בכיתה בתחלת השנה, כך זה נשאר לכל השנה; במשך הזמן הסדר מרופף מעט, אבל באופן כללי האוירה נשארת כמו בתחלת שנה.

זה לא אומר שזו בעיה אם קרה שסטו פעם לשיחה קצת יותר ארכה - זה לא נורא, כי הילדים מרגישים גם אז שלמלמד יש מה לעשות אלא השיחה התעכבה.

באמת הילדים רוצים את המלמד התקירי

אני זוכר, כשהייתי ילד וקרה שהיה לנו 'ממלא מקום', היו חוגגים ועושים מהפכות, אבל כבר חפנינו 'מתי המלמד יחזר ויהיה כבר סדר?' - ילדים רוצים להתפרע, אבל באמת הילדים בעצמם רוצים שמשהו יוכל להושיב אותי, שמשהו יתפלל אתי, שמשהו יספר לי איזה ספור וידבר קצת מהשם יתברך.

קדם כל צריכה להיות כיתה

אפלו אם מלמד כבר הצליח בשבוע הראשון, הכיתה שלו כבר מתנהלת בדרך ארץ, הכל כבר זורם להפליא, עדין אי אפשר בשבוע הבא להתישב על הרצפה עם הילדים ולהיות החברותא שלהם, עדין צריכים להמשיך לשמר על אפוק ולהתרחק קצת מהילדים כדי ללמד דרך ארץ.

על זה רציתי לדבר היום, את שאר הדברים שאני רוצה לדבר עליהם אשאיר לפעם אחרת, כי אני לא יכול לדבר על דברים אחרים לפני שיש כיתה, קדם כל צריכה להיות דרך ארץ חזקה בכיתה, אחר כך אפשר לראות מה עושים הלאה.

בכל מקום הילדים מאתגרים!

המורות של בית פיגא בארץ ישראל חושבות שבאמריקה הכל מסדר, רק הן מתנגעות עם הילדות, והמורות של אמריקה חושבות ששם הכל מסדר - שניהם דמיון, בכל מקום הילדים מאתגרים!

ילדים בריאים מנסים את המלמד ואת המורה; בתחלת השנה כשיילדים רואים מלמד חדש או מורה חדשה, הם מחפשים לבחון את המלמד ואת המורה לראות מה

שכל הילדים קמים בדרך ארץ, כלם בשקט והכל מסדר, כשאתה מרגיש שיש דרך ארץ, אתה תוכל לדבר, עכשו אתה יכול לגשת למקומך ולהגיד: "עכשו כלם מתישבים!"

באפן אישי אפשר לתת מלים טובות

מכרחים להקפיד על דרך ארץ וצריכים להיות מאוד תקיפים!

אבל צריכים לדעת שישנם ילדים שנבהלים מאוד בתחלת השנה כשהם רואים את התקיפות הרבה, והמלמד צריך לקלט איזה ילד נבהל ולוקח את זה קשה, והוא ישלח את הילד הזה להביא משהו מבחוץ ויחכה לו מחוץ לכיתה עם לטיפה ומלה טובה, תגיד לו: "אתה ילד מצין מאוד, כשאני אפגש את אבא שלך אני אגיד לו שאתה מתנהג מאוד בדרך ארץ."

באפן אישי אפשר לתת מלים טובות וצריך לתת מלים טובות, אבל בכיתה חייבים להיות מאוד רשמיים.

אל תפחד להיות מלמד תקירי

אני מבקש את זה לטובתכם, ואני דורש את זה, כי בלי דרך ארץ אין כלום!

אל תפחד שייגדו שאתה מלמד תקירי, או שאבא יתקשר אליך בטענות למה אתה כל כך תקירי; אם אתה סופג עקיצה מאבא, תשוחח על זה עם המנהל ואל תבהל.

להכין מראש את חמר הלמוד

אני מבקש ודורש מכל המלמדים והמורות שיבואו מוכנים; אי אפשר לבוא אל הילדים כשאין לכם חמר ללמד.

חייבים להכין את פרשת השבוע ואת הלמודים שצריכים ללמד. אי אפשר לחשב: כבר נראה מה לעשות בכיתה עם הילדים, ילדים מרגישים מיד אם המלמד מוכן ומגיע יום מלא, או שיושב כאן אדם שאין לו מה למכר והוא מסתכל על השעון מתי כבר נגמר היום שלו...

שהמורה תשאר תקיפה, ותמשיך להקפיד על דרך ארץ, לכל הפחות עד שבועים לפני חנכה. יש לנו שנה שלמה שנצטרך להתמודד עם הילדים, אם לא יקבעו את הכיתה בצורה נכונה אחר כך יצטרכו להתנגע עם הילדים כל השנה.

אין לנו את הכלים של מוסדות אחרים

יתכן שלמלמדים אחרים קל יותר להחזיק כיתה עם דרך ארץ כל השנה, כי הם משתמשים באמצעים שאנחנו לא משתמשים בהם, כגון סטירות, לשלח הביתה, להוריד כיתה, או להכניס ילד בחדר חשוף; אשתי תח"י ספרה לי שכשהיא הייתה ילדה קטנה, הייתה בבית החנוך שלהם חדר חשוף, שאם ילדה לא שמעה בקול המורה היו מכניסים אותה לחדר הזה לחמש דקות, והיא כבר שמעה בקול המורה, ואם ילדה מהגן אמרה: "משגעת" לגננת, היו מדביקים חתיכת דבק סלוטיפ על הפה שלה, שלחו אותה ככה הביתה וכל הילדות בהסעה ראו את זה...

אבל לנו אין את הדברים האלו, הכלים האלו אסורים אצלנו, אצלנו אין סטירות, אין לשלח הביתה, להוריד כיתה, ולא מכניסים ילדים לחדרים חשוכים, לכן צריכים להשתמש בכלים שלנו, לקבע את הכיתה בתחלת השנה בדרך הנכונה וכו' תשאר דרך ארץ לכל השנה.

להמשיך לעמד בפתח עד שכל הילדים קמים

מלמד ומורה אינם יכולים להכנס לכיתה עד שכל הילדים קמים ועומדים בשקט במקומות.

אם הילדים לא קמים ולא עומדים בשקט במקומם, למה אתה נכנס לכיתה?! אין בשביל מה להכנס! למה שתחכה עד אמצע היום ואז תרגיש ש'זו לא כיתה'!

בבקר כשאתה רוצה להכנס לכיתה, תמשיך לעמד בפתח עד

אותו דבר, כשמונה אומרת: **"זרקת כדור, לכי למשרד" - הילדה מתרוממת והולכת למשרד!**

יתכן שהמורה לא הייתה צריכה להתחיל עם התלמידה הזאת, אולי התלמידה פשוט לא שמה לב מה היא עושה והכדור נפל לה מהידיים, היה אפשר להגיד לה ברגע: **"תביאי לפה את הכדור, אני אניח את זה כאן בצד"**, ובהפסקה אפשר לחקור את הילדה ולשמע מה היה הספור עם הכדור, אבל ברגע שמתחילים - מכרחים לסיים; אם התחלת, אמרת: **"לכי למשרד"**, זה חייב לקרות.

המשמעת חייבת להיות באלף אחוז

אם מלמד או מורה רואים שהם אומרים דברים ואף אחד לא מתניחם לזה, הם צריכים ללכת למנהל או למנהלת ולבקש עזרה לקבע סדר בכיתה כך שיתחילו לצית.

ברגע שיש 'אלף אחוז' משמעת, אפשר להתחיל לדבר מהבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו, מרבינו ומוהרא"ש, ומכל הדברים היפים, כגון צניעות וכו', אבל כל זה רק אם הדרך ארץ כבר נקבעה חזק מאוד. השם יתברך יעזר, שתהיה לכם הצלחה וסיעתא דשמייא, אמן.

לילדה לצאת והיא מכריזה: **"אני לא יוצאת?"**

ראשית צריכים לדעת, כשבת מתחילה לצחק, לא חייב להיות שהיא מתכוננת עכשו להתחצף, יכול להיות שהיא כבר מזמן רצתה לחזור בה ולצית למורה, אבל כבר לא נאה לה לחזור בה, והוא צוחקת מתוך חלשה. שנית צריכים לדעת שאם המלמד או המורה יודעים במח שלהם: 'אני המלמד וכל הילדים עומדים לשמע בקולי!' 'אני המורה וכל הבנות עומדות לשמע בקולי!' - אזי הילדים באמת ישמעו בקולם!

מלמד או מורה שנוכנסים לכיתה כשהם חזקים ויודעים בתוכם כשהם בטוחים בעצמם שהילדים ישמעו בקולם, אזי הילדים ישמעו בקולם.

מישהו שאל אותי פעם: **"אני לא מלמד, אבל אני רוצה לדעת מה יכול מלמד לעשות כשהוא נכנס לכיתה, הוא אומר לילדים: 'כלם מתישבים, ואף אחד לא מתישב?' - ענית לו: אם מלמד אומר: 'כלם מתישבים', ואף אחד לא מתישב, הוא לא יכול להיות מלמד, כי כשמלמד אומר: 'כלם מתישבים', כלם מתישבים!"**

הולך לקרות אם אני יעשה פרצוף, ומה הולך לקרות אם אני ישלח פתק, וכן הלאה, והמלמד והמורה צריכים להיות תקיפים, לעצר את הפתה ולהגיד בתקיפות: **"פה אי אפשר לעשות את זה!"** "קח את העפרון שלך ותתחיל לכתב", "קח את המספרים שלך ותתחיל לגזר", "תרים את הטישיו שזרקת".

מה עושים כשילד לא מצית?

מורה שלחה לי שאלה, **"מה עלי לעשות, אני מורה בכנות הגבוהות, ותלמידה זרקה כדור באמצע הפתה, אמרתי לה: אי אפשר לזרק פה דברים, לכי למשרד, והבת הכריזה: 'אני לא יוצאת', אמרתי לה עוד פעם בטון יותר תקיף: 'לכי למשרד', והיא עדין לא שמעה בקולי, היא צחקה לעצמה, מה עושים כאן?"**

אצל מלמדים אפשר לפעמים לתת סטירה על חצפה, אבל אצל מורות אין כזה דבר; בבית ספר יש כלל שאי אפשר לגעת בילדה, הרבה פעמים היה אפשר עם סטירה קטנה אחת לסדר שכל השנה תזרם רגוע, אבל אי אפשר לעשות את זה, לא נוגעים בילדה; אז באמת מה אפשר לעשות כשמונה אומרת

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

מה עושים עם ילד קטן שמשקר?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

איך צריכים להתנהג עם ילד בן ארבע, שכל הזמן משקר, וממציא ספורים?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת צו, ה' ניסן, שנת תש"פ לפרט קטן לכבוד... גרו יאיר. קבלתי את מכתבך.

כלום, אבל אם תשקר נצטרך להעניש אותך; צריכים לעזור לילד להגיד את האמת, שואלים: "ממי גנבת את זה? ממי לקחת את זה?" עד שהאמת מתגלה, הילד מודה מאיפה הוא לקח את זה, ואז מלמדים אותו להחזיר ומדברים אליו שאסור לגנוב, מספרים לו ספורים על חמרת הענין של גנבה.

העקר תזכר שחננוף הוא עבודה ארכה, זה לא הולך ברגע אחד; חנוף הוא דרך ארכה אבל בסוף זו דרך קצרה. חכמינו זכרונם לברכה מספרים

הרבה פעמים ילדים מפחדים להגיד את האמת, הם מפחדים שיענישו אותם וכו', ולכן הם ממציאים ספורים שלא נכונים; העצה לזה היא להגיד לילד: "אם תגיד את האמת אתה לא תקבל ענש, אם תשקר נצטרך לתת לך ענש", ואז הוא יגיד את האמת.

לדגמא, לפעמים מוצאים אצל ילדים חפץ יקר או כסף ושואלים אותם מאיפה יש להם את זה, והם מתחילים להמציא ספור וכו'; צריכים להגיד לילד: "אם תאמר את האמת לא נעשה

(עירובין נג): רבי יהושע בן חנניה אמר: מימי לא נצחני אדם כמו הילד שענה לי כשבקשתי ממנו שיראה לי את הדרך להפנס לעיר, הילד אמר לי שיש שתי דרכים, דרך קצרה-ארכה ודרך ארכה-קצרה; לא הבנתי למה הוא מתפונן, והילד הסביר לי, שיש שתי דרכים, דרך אחת נראית בהתחלה דרך קלה אבל אחר כך זו דרך קשה וארכה, אי אפשר להגיע לעיר, ויש גם דרך קשה אבל בסוף היא קלה; זהו חנוף, מי שעובד קשה בהתחלה, כשהילדים עדין צעירים הוא משקיע בהם, אפילו שזה קשה, זה לא קל - בכל זאת הוא עובד עם הילדים, בסוף תהיה לו עבודה קלה, הוא יראה מהם נחת, אבל אם לוקחים את הדרך הקלה בהתחלה, לא מתנכים את הילדים, מרשים להם לעשות מה שהם רוצים, בסוף יהיה מאד קשה.

ועל כלם צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך על ילדים טובים; מוהרא"ש מספר שפעם הגיע יהודי לחפץ חיים זכותו יגן עלינו ובקש ממנו ברכה לילדים טובים, לקח החפץ חיים ספר תהילים שהיה נפוח מרטיבות והראה אותו ליהודי, באומר: "זה ספר התהלים של אמי עליה השלום, בו היא היתה בוכה בכל יום שיהיו לה ילדים טובים; כך זוכים לילדים טובים".

יעזר השם יתברך שתראה הרבה נחת מהילדים שלך.

...
(קונטרס עצתו אמונה חג הפסח, תש"פ)

האם ילד חייב לצית בפעם הראשונה?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

האם צריכים לעשות עסק שהילדים יציתו בפעם הראשונה שאומרים להם? ואם כן, איך עושים את זה?

ישר ב"ח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת לך לך, ז' מר-חשון, שנת תשע"ט לפרט קטן

לכבוד ... גרו יאיר.

קבלתי את מכתבך.

ללמד הורים איך לחנך את הילדים זה לא משהו שאפשר להקיף במכתב אחד, יש בזה אריכות הדברים. מוהרא"ש כתב על זה ספר: "אוצר חנוף הילדים"; תקבע לך שעור בספר הזה, שם תראה איך מתנכים ילדים. אענה לך ממש בקצור, על קצה המזלג.

הורים צריכים להיות חזקים מאד עם העקרון ש'מלה של אבא ואמא זו מלה'; אם אומרים לילדים 'לא' זה 'לא'. אסור להבהל אם הילדים לא רוצים לקבל את זה ומתחילים לבכות, לעשות ברגז והפגנות וכו'; הטבע של ילדים הוא שהם מנסים לקבל את מבקשם, עד שהם נוכחים לראות שההורים חזקים במלה שלהם, אזי הם נכנעים וגדלים ילדים בריאים.

זה לא אומר שאם אומרים משהו ולא מציתים מתר להכות, חס ושלום להכות ילדים. רבנו אמר שלא להכות ילדים; סטירות זו לא הדרך לחנך ילדים. כשמכים ילד זה כדי להוציא את העצבים, אסור להכות ילדים; לא רק שזה לא יעזר, זה רק יעשה הרבה יותר גרוע וכו'.

מה שאתה שואל איך אפשר לגרם שמלה תהיה מלה; זה תלוי בהורים, אם הם בעצמם חזקים במה שהם אומרים. אם ההורים בעצמם נתונים בספק, או שיש חלוקי דעות בין אבא לאמא - אזי אי אפשר לדרש מהילדים שיציתו; כשהילדים מרגישים שההורים חזקים בדעה שלהם הם יציתו ויתנהגו בדרך ארץ רבה.

מה אומר לך? עם כל העצות ועם כל החכמות צריכים לכפות הרבה אל השם יתברך שיזכנו לילדים כשרים. היה חסיד ברסלב שהצליח מאד עם כל ילדיו, כששאלו אותו: "איך זכית שכל ילדיך הם יהודים יראי השם?" הוא היה עונה: "מה אתם חושבים, קטפתי אותם מהעץ? ! שפכתי הרבה דמעות להשם יתברך שאזכה לראות מהם נחת; היתתי בוכה כל יום להשם יתברך שיתן לי ילדים יראי השם, לכן זכיתי לילדים כשרים".

השם יעזר שתצליח בכל דרכיך.

...
(עצתו אמונה חלק ה', מכתב תנא)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069
ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090
...

קול ברסלב
שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066
ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370
מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com